

Sygn. akt. II K 5/21

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Turbak (del.)

Protokolant: Edyta Bełczowska

w sprawie J. W.

o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 165 § 1 pkt 2 kk i art. 299 § 1 kk

z urzędu

w przedmiocie przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 38 § 1 kpk

postanowił

zwrócić się do Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie o rozstrzygnięcie sporu o właściwość miejscową pomiędzy Sądem Okręgowym w Częstochowie

i Sądem Okręgowym w Tarnobrzegu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 22 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie w sprawie II K 169/20 przekazał tutejszemu Sądowi sprawę J. W. o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 165 § 1 pkt 2 kk i art. 299 § 1 kk. Podstawą przekazania sprawy było stwierdzenie, że Sąd Okręgowy w Częstochowie nie jest właściwy miejscowo do prowadzenia tego postępowania. Przestępstwo zostało popełnione na terenie N. /czyn z pkt I/, a postępowanie prowadziła Prokuratura Okręgowa w Tarnobrzegu, co uzasadniało przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu jako właściwemu z uwagi na miejsce popełnienia przestępstwa.

W ocenie Sądu stanowisko to nie jest uprawnione w przedmiotowej sprawie.

Podstawą przekazania sprawy jest uprzednie stwierdzenie swojej niewłaściwości, w tym przypadku miejscowej, a oba czyny zarzucane oskarżonemu zostały popełnione na terenie C.. Wprawdzie według treści obu zarzutów działanie oskarżonego było podejmowane także na terenie innych miast P. /nieustalonych/ to jednak reguła z art. 31 § 3 kpk nie może uzasadniać przekazania sprawy do sądu, na obszarze właściwości którego przestępstwo w ogóle nie zostało popełnione w tym przypadku obszarze właściwości tut. Sądu /por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 31.05.2017 r. w sprawie II AKz 182/17, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3.08.2012 r. w sprawie II AKO 139/12/. Warunkiem przekazania w tej sprawie konieczne było więc ustalenie, że jednym z tych innych miast, czy miejsc gdzie faktycznie działał oskarżony w przedmiotowej sprawie, było miejsce położone w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, a to nie wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie. W aktach sprawy nie ma też żadnego potwierdzenia, aby rzeczywiście oskarżony podejmował jakiegokolwiek działania na terenie obszaru właściwości tut. Sądu.

Sąd Okręgowy w Częstochowie jako miejsce popełnienia przestępstwa przez oskarżonego wskazuje N., gdzie podejmowane były „działania współników, polegające na handlu dopalaczami”. Uprawnia to zdaniem tego Sądu

przyjęcie tezy, że miejscem popełnienia przestępstwa jest miejsce gdzie działali sprawcy, którym oskarżony pomagał. W ocenie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu teza ta nie jest uprawniona. M. popełnienia przestępstwa polegającego na pomocnictwie nie jest miejsce działania sprawcy /sprawców/, którym pomaga pomocnik, a jedynie miejsce jego własnego zachowania. Za wnioskiem takim przemawia stanowisko doktryny /Kodeks karny. Komentarz wyd. III Lex red. K. V. – M. popełnienia czynu polegającego na podżeganiu lub pomocnictwie, Kodeks karny. Część ogólna. Tom I, część I, komentarz do art. 1-52, wyd. V Lex W. W., A. Z., oraz A. M. popełnienia czynu zabronionego przez podżegacza i pomocnika – zarys problematyki, Palestra 2006, 51/7-8/82.

Pomocnictwo, podobnie jak podżeganie jest odmiennym rodzajowo typem czynu zabronionego. Odpowiedzialność tych osób jest niezależna od odpowiedzialności sprawców przestępstwa, którym udzielili pomocy, czy których nakłaniali /art. 20 kk/. Czyn pomocnika jest popełniony już z momentem, a więc także i w miejscu gdzie zakończył on swoje zachowanie, a więc udzielił pomocy i nawet realizacja przestępstwa czy jej brak po stronie sprawcy, któremu pomagał nie ma tu znaczenia. Za takim stanowiskiem przemawia regulacja z art. 22 kk. Pomocnik będzie odpowiadał za popełnione przez siebie przestępstwo, nawet gdy osoba, której pomagał nawet nie usiłowała popełnić czynu zabronionego /art. 22 § 2 kk/.

Sąd Okręgowy w Częstochowie wskazuje na działania „wspólników” oskarżonego podejmowane w N.. Oskarżony nie stoi pod zarzutem popełnienia przestępstwa w postaci współsprawstwa. Działanie współsprawców nie jest to więc objęte zarzutem aktu oskarżenia. Nie można więc rozszerzać jego odpowiedzialności na potrzeby związane z wydaniem postanowienia o przekazaniu sprawy. Jeżeli odpowiedzialność pomocnika jest niezależna od odpowiedzialności sprawcy głównego, tego któremu pomagał, to także miejsce popełnienia przestępstwa przez sprawcę głównego nie może stanowić o miejscu popełnienia przestępstwa przez pomocnika. Przyjęcie innego stanowiska oznaczałoby poważne konsekwencje także dla czasu popełnienia przestępstwa przez pomocnika, który może być zupełnie różny od czynu samego sprawcy. W przedmiotowej sprawie przestępcze działanie oskarżonego jako pomocnika zostało dokonane i zakończyło się w C., a późniejsze zachowania sprawców bezpośrednich, podejmowane w innym miejscu i czasie nie mają znaczenia dla ustalenia właściwości miejscowej.

W ocenie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu kluczowe znaczenie ma tu stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3.08.2006 r. sygn. III KK 445/05 zgodnie z którym: „podżeganie /podobnie jak pomocnictwo/ stanowi odmienny rodzajowo typ czynu zabronionego i jego znamieniem czynnościowym jest nakłanianie do popełnienia czynu zabronionego, zaś opis zachowania bezpośredniego sprawcy jest zawarty w przepisie części szczególnej i określa przedmiot czynności nakłaniania. Zachowanie bezpośredniego sprawcy nie należy do znamion podżegania i nie ma wpływu na dokonanie przestępstwa w formie podżegania. Oznacza to, że znamiona podżegania zrealizowane są w całości w chwili, gdy podżegający nakłonił sprawcę do popełnienia czynu zabronionego /.../ Określony w przepisie części szczególnej czyn zabroniony musi być jedynie objęty zamiarem podżegacza, nie musi być w żadnym zakresie urzeczywistniony bowiem dokonanie tego czynu przez bezpośredniego sprawcę pozostaje poza strukturą znamion podżegania”. Stanowisko to zostało wyrażone na gruncie odpowiedzialności podżegacza, ale wprost z treści przytoczonej tezy i identyczności uregulowań dotyczących odpowiedzialności podżegacza i pomocnika ma ona zastosowanie w przedmiotowej sprawie.

W tej sytuacji skoro do znamion przestępstwa pomocnictwa nie wchodzi znamiona czynu popełnionego przez bezpośredniego sprawcę, to nie można w oparciu o okoliczności związane z popełnieniem czynu przez sprawcę głównego ustalać kwestii związanej z właściwością miejscową. Uzasadnia to przyjęcie stanowiska wyrażonego w doktrynie, a opisanego powyżej, że działaniem pomocnika jest wyłącznie działanie w miejscu, w którym on sam działał, a nie jest miejscem popełnienia przestępstwa przez pomocnika, miejsce w którym działał sprawca bezpośredni / któremu pomocnik udzielał pomocy/.

Jeżeli J. W. założył rachunek bankowy nr (...)k. 233/, opisany w zarzucie w 3.04.2018 r. /inaczej jak przyjęto w zarzucie gdzie czas popełnienia czynu określono od maja 2018 r./ w C., rachunek bankowy nr (...) założył w dniu 9.04.2018 r. / również w innym czasie niż w zarzucie/ założony drogą przelewu autoryzacyjnego /k. 753, 1133/, ale żadna informacja dotycząca tego rachunku nie wskazuje na to, aby jego założenie nastąpiło na terenie obszaru właściwości tut. Sądu.

Także telefon miał być zarejestrowany w punkcie O. w C. /k. 249/, oskarżony faktycznie przebywał pod adresem gdzie mieszkał i został tam zatrzymany /k. 614, 618/ to nie ma podstaw do przyjęcia, że czyn oskarżonego, w postaci zjawiskowej pomocnictwa został popełniony na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu.

Mając powyższe na uwadze brak jest podstaw do stwierdzenia właściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu. Błędnie więc sprawa została przekazana tut. Sądowi. Bez znaczenia dla właściwości miejscowej jest to, że w sprawie został złożony wniosek w trybie art. 335 kpk. Obowiązkiem sądu jest badanie swojej właściwości, także miejscowej z urzędu i w przypadku stwierdzenia jej braku konieczne było wystąpienie o rozstrzygnięcie przedmiotowego sporu kompetencyjnego.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 38 § 1 kpk orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie:

Na powyższe postanowienie zażalenie nie przysługuje.

ZARZĄDZENIE

- powiadomić Prokuraturę Okręgową w Tarnobrzegu i oskarżonego /z pouczeniem/ o treści postanowienia doręczając jego odpis,

- akta przedstawić Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie celem rozstrzygnięcia sporu kompetencyjnego.